

*Anđelija Stevanović**

**PRAVNA PRIRODA AKATA SZO
SA POSEBNIM OSVRTOM NA UGOVOR O PANDEMIJI –
PRAVNO OBAVEZUJUĆI ILI *SOFT LAW* INSTRUMENTI?**

Svetska zdravstvena organizacija (SZO), koja broji 194 člana – odnosno sve države sveta, ima pred sobom važan zadatak od 2021. godine. To je donošenje međunarodnog ugovora o prevenciji, spremnosti i odgovoru na pandemiju ili, skraćeno, ugovora o pandemiji. S obzirom na to da SZO kao međunarodna organizacija može da donosi određene akte, u ovom radu želimo da prikažemo koja je pravna priroda tih akata i da li imaju pravno obavezujući karakter. Koja je sankcija za nepridržavanje i za nepostupanje po ovim instrumentima, da li snose pravne ili sankcije političke prirode? Sa druge strane, mnogi ove instrumente svrstavaju u meko pravo, koje i dalje ne važi za formalno pravno obavezujuće instrumente. Potrebno je utvrditi na koji način bi došlo do donošenja ugovora o pandemiji, koju bi formu imao, da bi se utvrdilo da li će biti pravno obavezujući. Sa druge strane, treba

* Master pravnik, istraživačica pripravnica Instituta društvenih nauka u Beogradu, Centar za pravna istraživanja, astevanovic@idn.org.rs

sagledati i to kakve efekte ima jedan takav međunarodni instrument koji se donosi pod okriljem SZO, kao jedne od najvećih međunarodnih organizacija. Sve i da nije pravno obavezujući, određene efekte mora imati na države članice. Uostalom, donošenjem jednog *soft law* instrumenta može se utabati teren ne samo za donošenje jednog novog međunarodnog ugovora, već i za formiranje novog međunarodnog običajnog pravila, imajući u vidu shvatanja da se praksa država može ispoljavati kroz akte međunarodnih organizacija, kako praksa, tako i svest o pravnoj obaveznosti – što čini elemente jednog običajnog pravila.

Ključne reči: ugovor o pandemiji, akti međunarodnih organizacija, Svetska zdravstvena organizacija, pravno obavezujući instrumenti, *soft law*